

Hardnekkig nalevingtekort bij opslagen gevaarlijke stoffen

Bij meer dan de helft van de grote opslagen van gevaarlijke stoffen is de brandveiligheid onvoldoende gewaarborgd. Dat blijkt opnieuw uit recent onderzoek van de VROM-Inspectie (VI). Milieuvergunningen zijn er vaak wel, hoewel niet altijd even actueel. Het is echter vooral de naleving die te wensen overlaat. De VI onderzocht op verzoek van voormalig VROM-minister Jacqueline Cramer (HandHaving#1 2010) de situatie bij 340 opslagen. De bewindsvrouw was niet te spreken over de zorgwekkende uitkomsten van het onderzoeksrapport *Geen garantie op brandveiligheid* (mei 2009) en wilde een landelijk beeld. In ongeveer vijftien gevallen wordt door de VI een juridisch traject gestart om de vergunning of de handhaving te verbeteren.

Het onder een vergrootglas leggen van ruim driehonderd grote opslagen met gevaarlijke stoffen leidde deze zomer tot verontrustende uitkomsten. In 58% van de gevallen is de milieuvergunning niet adequaat of kan er geen recent inspectierapport worden overlegd. „Dat bij deze 58% de brandveiligheid onvoldoende is gewaarborgd, komt voor mij helaas niet als een grote

verrassing”, zegt Stan Smeulders. Hij is landelijk projectleider Externe Veiligheid bij de VI. „Het cijfer komt overeen met onze eerdere steekproeven, uit 2007 en 2009. Maar de VI hoopte dat de uitkomst deze keer gunstiger zou zijn. We zijn inmiddels toch weer drie jaar verder, waarin we de nodige aandacht aan dit onderwerp hebben geschonken.”

Minister Cramer van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) vroeg het bevoegd gezag in februari per brief om deze grote opslagen te melden. Daarbij moest ook een beeld van de huidige situatie worden gegeven. Dit alles naar aanleiding van het VI-rapport *Geen garantie op brandveiligheid* uit 2009. Uit een representatieve steekproef bleek dat veel bedrijven met grote opslagen voor gevaarlijke goederen hun vergunningen niet op orde hebben. Verder schoot de handhaving door het bevoegd gezag tekort en bedrijven pasten de PGS-richtlijn niet (goed) toe. Cramer sprak na het lezen van het rapport ferme taal: „De zorgwekkende situatie dwingt mij te dreigen met verregaande maatregelen. Er moet nu snel iets gebeuren. Zeker als het

Op 12 mei 2000 stond een opslag van de Afvalstoffen Transport Friesland (ATF) in Drachten in brand. Een aanwezige blusinstallatie kon het vuur niet blussen. De sterk met chemische stoffen vervuilde rookpluim leidde tot gezondheidsproblemen bij hulpverleners en omwonenden. Daarnaast kwam er verontreinigd bluswater in het oppervlaktewater terecht.

Foto: Meindert van Dijk

om zulke grote risico's gaat." Ze gaf de VI eind vorig jaar de opdracht om via de gemeenten en provincies gegevens over de opslagen te krijgen. In de zomer van dit jaar moest er een landelijk beeld zijn. Bij tegenvallende uitkomsten zou een harde aanpak volgen. De minister: „In het uiterste geval maken we namen en rugnummers bekend.”

In februari tot en met juni van dit jaar zijn door het bevoegd gezag in Nederland 350 opslagen met meer dan 10 ton gevaarlijke stoffen met beschermingsniveau 1 gemeld bij de VI. Het gaat om zogenaamde PGS 15-loodsen, een verwijzing naar de richtlijn waarin de voorschriften voor de brandveiligheid zijn opgenomen. Er vielen vervolgens tien bedrijven af voor het onderzoek omdat ze beschikken over een bedrijfsbrandweer, waarvoor andere verplichtingen gelden.

Vervolgonderzoeken

Smeulders constateert dat het bevoegd gezag vaak al zelf in actie komt nadat ze recentelijk de gegevens aan de VI had overlegd. „Bij meer dan de helft van de 58% waarbij de brandveiligheid onvoldoende is gewaarborgd, is men momenteel al overgegaan tot actualisatie van de vergunning en het oppakken van de handhaving. Maar hierbij houden we wel een vinger aan de pols.” Ook bij de vorige twee onderzoeken is volgens Smeulders actie ondernomen door gemeenten en provincies. „In vrijwel alle gevallen die in 2007 en 2009 door ons zijn aangeschreven, is de kwaliteit van de vergunning en de naleving inmiddels verbeterd. Maar daarentegen bleven andere vergelijkbare dossiers bij datzelfde bevoegd gezag gewoon liggen. Er is dus geen automatisme waardoor de brandveiligheid bij alle opslagen gewaarborgd is en blijft. Ik hoop dat dit onderzoek deze noodzaak onderstreept.”

Van de 197 opslagen waarbij de brandveiligheid onvoldoende is geborgd, heeft het bevoegd gezag in 54 gevallen aangegeven dat er geen actie zal worden ondernomen. „Omdat er in

vrijwel al deze gevallen geen verdere toelichting is gegeven, hebben we hier aanvullende informatie opgevraagd”, aldus Smeulders. „We willen precies weten wat er aan de hand is. Er kunnen verschillende zaken spelen. Misschien verwacht een gemeente dat een bedrijf op korte termijn ophoudt te bestaan. Of wellicht liep er al een actualisatie procedure voor de vergunning. Maar daar willen we dan wel bewijs van zien. Bijvoorbeeld door een afschrift van de correspondentie van een bevoegd gezag met het bedrijf.”

De VI is eind augustus begonnen met de nadere analyse van deze 54 gevallen. Smeulders: „Er resteren veertien gevallen waarbij we een juridische procedure zullen starten. Daarbij zullen we tot het gaatje gaan, mede om een signaal af te geven naar andere bedrijven en het betrokken bevoegd gezag die mogelijk nog nadenken over het overgaan tot actie.”

Vervolgstappen

De uitkomsten van het landelijk VI-onderzoek zijn eind september aan de beleidsdirectie van het ministerie van VROM aangeboden. Op het moment van schrijven is nog geen reactie van de nieuwe minister beschikbaar. De VI had de resultaten in augustus al gereed, maar wilde eerst uit zoeken waarom het bevoegd gezag in sommige gevallen niet tot actie wil overgaan. Daardoor ligt er nu een zo volledig mogelijk rapport. De VI doet in haar eindverslag verschillende aanbevelingen. Zo moet het bevoegd gezag meer prioriteit geven aan de brandveiligheid bij grote opslagen van gevaarlijke stoffen. De voorgenomen verbeteracties, vooral bij de handhaving, moeten zo snel mogelijk worden uitgevoerd. Verder adviseert de VI dat het keuringsrapport van een onafhankelijke inspectie van de beveiligingsinstallatie standaard aan het bevoegd gezag moet worden toegezonden. Het bedrijfsleven moet daarnaast zelf meer verantwoordelijkheid nemen voor de naleving van de vergunningen. En door het ministerie van VROM zou

onderzocht kunnen worden of centrale registratie en/of openbaarmaking van rapporten van inspectie A-instellingen kan bijdragen aan dit verantwoordelijkheidsbesef.

De VI hoopt dat het rapport en de aanbevelingen actief zullen worden opgepakt. Smeulders: „Dit rapport is gebaseerd op de informatie die we tot half juli hebben ontvangen. We kunnen nu gebruik maken van het momentum om het bevoegd gezag en het bedrijfsleven in actie te krijgen. We zien bovendien dat er veel belangstelling is voor het onderwerp.”

De VI is van plan om op 30 november een derde en afrondende expertmeeting te organiseren. Om oplossingen te vinden voor de zorgwekkende situatie, benaderde de VI begin 2009 verschillende betrokken partijen, waaronder inspectie-instellingen, de Raad voor de Accreditatie, verzekeringsmaatschappijen, vergunningverleners, handhavers, de brandweer en het bedrijfsleven. De partijen wisselden tijdens de twee eerdere expertmeetings intensief kennis uit en kwamen verschillende acties overeen. Tijdens de derde bijeenkomst worden de resultaten van de vorige meetings doorgenomen en zal het rapport van de VI worden besproken. Smeulders: „We gaan tijdens deze expertmeeting terugblikken op wat bereikt is en waar nodig de resterende actiepunten daar neerleggen waar ze het beste kunnen worden opgepakt. Inmiddels zijn er goede instrumenten ontwikkeld waarmee provincies en gemeenten met hun eigen bedrijven verder aan de slag kunnen. Dan wordt het ook tijd om als VROM-Inspectie de verantwoordelijkheid voor dit onderwerp meer neer te leggen bij de provincies en de gemeenten. De bereidheid daartoe is zeker bij hen aanwezig.”

Nadere inlichtingen:

- Stan Smeulders, VROM-Inspectie, tel. 026 - 352 84 15, stan.smeulders@minvrom.nl

Tekst: Casper Ferwerda